

«Jums skauž? Nu skaudiet!»

Ministrija saņēmusi 90 pašvaldību lēmumus par gatavību veidot astoņus spēcīgus novadus

DAINA
VEŠKO

Forumā "Reģioni – Latvijas attīstība. Vīzijas. Iespējas. Risinājumi" diskusijās par administratīvi teritoriālo reformu izskanēja gan atbalsts lielāko novadu izveidei, gan bažas par to, kā līdz 2009. gada pašvaldību vēlēšanām izdosies īstenot ielgušo reformu. Lai arī izskan pārmetumi, ka pašvaldības kā zivis uz āķa uzķērušās Reģionālās attīstības un pašvaldību ministrijas solījumiem par lielāku naudu, tas nekavē aizvien jaunu lielo novadu tapšanu.

Valsts ir par spēcīgajiem

Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrs Aigars Štokenbergs savā uzrunā forumā teica: "Katrā mazajā pašvaldībā nav iespējama kompleksa attīstība. Maza pašvaldība nevar nodrošināt tos pakalpojumus, kādi nepieciešami iedzīvotājiem modernā un attīstītā valstī. Mēs gribam redzēt ekonomiski attīstīties spējīgus novadus, kas spēj iedzīvotājus nodrošināt ar kvalitatīviem un iedzīvotājiem pieejamiem pakalpojumiem. Tādu novadu izveide ir ieguvums katram valsts iedzīvotājam no administratīvi teritoriālās reformas."

Šobrīd pašvaldības aktīvi spriež, kā veidot novadus, un īpaši jāuzsaka topošais Gulbenes novads, kurā pašējā rajona robežās ar pilsētu gatavi apvienoties 13 pagasti. Tā lieli novadi taps Daugavpils, Talsu, Kuldīgas, Jelgavas, Alūksnes un citos rajonos.

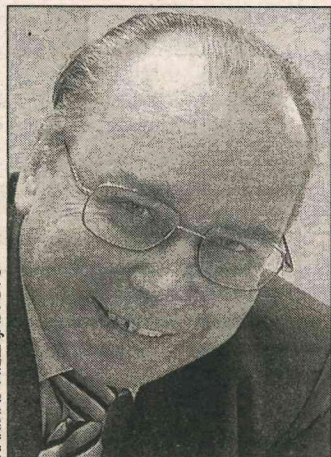
RAPLM aizvadītajos mēnešos ir saņēmusi 90 pašvaldību lēmumus par gatavību veidot astoņus spēcīgus novadus. Kā reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrs es esmu gandarīts par šo pašvaldību lēmumu. Valsts ir gatava atbalstīt spēcīgu novadu veidošanos. Šogad valsts budžetā infrastruktūras sakārtošanai paredzēti 10 miljoni latu. Balstoties uz valdības apstiprinātajiem kritērijiem, RAPLM ir sāks vērtēt pašvaldību pieteikumus šo līdzekļu sadalei. Kā pirmās finansējumu saņems topošā Gulbenes novada pašvaldības – 2,5 miljonus latu. Nauda paredzēta skolu, ielu, inženierkomunikāciju u. tml. sakārtošanai.

Tik ilgi diskutēts par novadu izveidi Latvijā. Ir pienācis īstais brīdis, lai pieliktu punktu šim procesam. Likums nosaka, ka administratīvi teritoriālā reforma jāpabeidz. Esmu pārliecināts, ka kopīgiem spēkiem mums izdosies izveidot spēcīgas pašvaldības – Latvijas stabilitātes un līdzsvarotās attīstības pamatu."

Andris Jaunsleinis:
"Nedrīkst pārtraukt valsts atbalstu novadu infrastruktūrai pēc novadu izveidošanas."

Aigars Štokenbergs:
"Mēs gribam redzēt ekonomiski attīstīties spējīgus novadus, kuri spēj iedzīvotājus nodrošināt ar kvalitatīviem un pieejamiem pakalpojumiem."

Arvīds Pilēģis:
"Ministru kabineta precīzs administratīvi teritoriālā iedalījuma projektu atbilstoši pašvaldību lēmumiem."

Andris Vaivods:
"Pastāvot Līvānu novadam, nav likvidēta neviena iestāde, bet sekmīga uzņēmējdarbība ir visa pamatā."

Vai esam atkal krustcelēs?

Latvijas Pašvaldību savienības priekšsēdētājs Andris Jaunsleinis kā pozitīvo atzīmēja to, ka valdība beidzot arī finansiāli (joprojām gan nepietiekami) atbalsta novadu izveidi. Tikmēr tādi pirmrindnieki kā Kandavas novads, kas veidots pirms 10 gadiem, jūtas pamesti. A. Jaunsleinis arī priecājas, ka joprojām pašvaldībām pastāv iespēja apvienoties brīvprātīgi, ne piespiedu kārtā. Viņu gan mācot bažas par deputātu pārstāvniecību lielākos novados, varbūt pat vajadzīgas pašvaldību vēlēšanu sistēmas izmaiņas. Jāapzinās minusi, ko varētu radīt administratīvi teritoriālā reforma, jākoncentrē resursi, lai tos mazinātu.

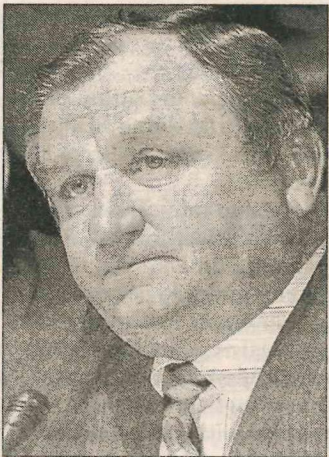
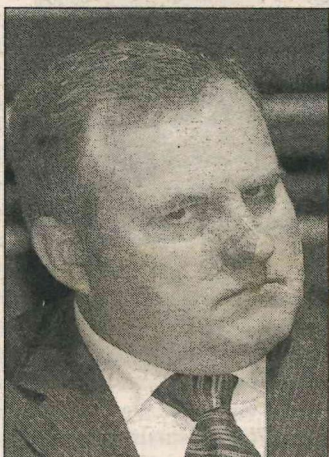
Līdz 1994. gadam Latvijā bija 8500 pašvaldību deputātu, līdz 2009. gadam – 4500 deputātu. Noslēdzoties 2009. gada pašvaldību vēlēšanām, pēc A. Jaunsleina aprēķiniem, viņu skaits būs sarucis līdz 1500 deputātiem. Izskan bažas, cik stipra būs demokrātija reģionos. Pēc tā, kā šobrīd dala līdzekļus novadu infrastruktūras atjaunošanai, vajadzētu no valsts

budžeta 1,82 miljardus sadalīt starp visiem rajoniem. Pavisam reformas izmaksas sasniegtu 3,12 miljardus latu. Un nevajagot cerēt, ka daudzas problēmas, kas saistītas ar administratīvi teritoriālās reformas gaitu, atrisināsies pašas no sevis. A. Jaunsleinis secina, ka jāsauglabā pašvaldību pašu pieņemto lēmumu ietekme, nedrīkst izveidoties politiski vai ekonomiski vāji novadi, tāpat nevajadzētu pārtraukt valsts atbalstu infrastruktūrai pēc novadu izveidošanas – neatlikt reģionālo pašvaldību izveidošanu.

Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas valsts sekretāres vietnieks Arvīds Pilēģis kā pozitīvo ieguvumu min to, ka administratīvi teritoriālās reformas gaitā lielākajās pašvaldībās izveidosies arī spēcīgāka administrācija.

Jāatbalsta arī jau esošie novadi

Daudzas lietas joprojām nav sakārtotas un traucē attīstīties jau esošajiem novadiem, forumā teica Līvānu novada domes priekšsēdētājs Andris Vaivods. Novadu veidošanai nevar būt vienotas receptes, jo katrai pašvaldībai

VIEDOKLIS

Līvānu novada domes priekšsēdētājs **Andris Vaivods** saskata šādas nepilnības, realizējot administratīvi teritoriālo reformu:

- pārāk ielgusi reformas ieviešana un politiskās gribas trūkums;
- pēctecības neesamība (dažāda skaita pašvaldību modeļi – 102, 33, 167 utt.);
- funkciju dublēšanās un neefektīva finansējuma sadale viena rajona divām pilsētām (Līvānu novads, kur dzīvo 30% Preiļu rajona iedzīvotāju, jau 2003. gadā ierosināja radīt iespēju novadu pašvaldībām pārņemt rajonu padomju funkcijas);
- nerealizējot reformu, tiek kavēta kopējā reģionālā attīstība valstī.

rakstīt vajadzīgo iesniegumu arī citām valsts institūcijām," ierosina A. Vaivods.

Ērgļu novads ir viens no jaunākajiem Latvijas novadiem, kurā apvienojās Ērgļu, Sausnējas un Jumurdas pagasts. Tas dibināts aizvadītā gada septembrī. Sarunu ceļš līdz novada izveidei nav bijis viegls, bet situācija kardināli mainījies, parādies valsts nopietnākam finansiālam atbalstam, atzinās Ērgļu novada domes priekšsēdētājs Guntars Velcis. Novada atrašanās ģeogrāfiski izdevīgā vietā un cilvēki priekšsēdētājam vieš cerību, ka novads ir patiešām attīstīties spējīgs, kā iecerēts. "Daudz kas atkarīgs no tā, vai vietējos cilvēkos valda tā sauktais saimnieka gars. Ērgļu novadā mūsu cilvēkiem vienmēr ir bijušas labas idejas un spēja tās īstenot," lepojās G. Velcis.

Novada veidošana lielā mērā atkarīga tieši no pašvaldības deputātiem un tās priekšsēdētāja. G. Velcis: "Tā nu ir sanācis, ka deputāti ievēl pašvaldības vadītāju, un viņam tās labā vairāk sava galva jākarsē. Ja visi saprot, ka jāstrādā šīs pašvaldības labā, tad vienoties var ātri. Ja domā tikai par pašlabumu, tad tās lietas uz priekšu neies." G. Velci priecējot, ka viņa novadā šī vienošanās izdevās, un konfliktu pagaidām nav bijis arī novada pastāvēšanas laikā. "Pašvaldībām, kas gatavojas apvienoties novadā, es ieteiktu to darīt pirms 2009. gada pašvaldību vēlēšanām. Praksē redzējām, ka pārformēšanas process prasa savu laiku, un vienu brīdi bijām pat tukšā vietā bez reģistrācijas numura un bankas konta. Noteikti apvienoties vieglāk ir tagad, kad pašvaldību deputātu sastāvs ir zināms."

Darītājiem vienmēr tiek vairāk

"Latvijā šobrīd runā, ka Gulbenes novads ar 27 000 iedzīvotājiem būs liels novads. Eiropas kolēģi tam noteikti nepiekrītu. Nav neviena rajona, kurā ir tikai

UZZIŅA

Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija veicina un atbalsta tādu novadu veidošanos, kuros ir ievēroti šādi pamatprincipi:

- ir vismaz viens izteikts attīstības centrs, kas veicina apkārtnējo teritoriju attīstību;
- novads aptver ar darba vietām un infrastruktūru saistītas pilsētu un lauku teritorijas, kas nodrošina attīstības resursu dažādošanu un dod iespēju plānot efektīvu novada teritorijas attīstību;
- novadā ietverts plašs pārvaldības funkciju veikšanai nepieciešamais infrastruktūras objektu skaits;
- novada pašvaldība spēj efektīvi pildīt rajona pašvaldības funkcijas.

No RAPLM valsts sekretāres vietnieka Arvīda Pilēģa prezentācijas

viena pilsēta un tā pati rajona centrā. Mums ir daudzi ģeogrāfiski priekšnosacījumi, lai apvienotos. Kādi tikai mums līdz šim bijuši varianti! Lejasciema novads ar centru Lizumā. Lejasciemam toreiz šķita – nemūžam! Bija varianti, kur, sanākot divām pašvaldībām kopā, ir tikai aptuveni 1500 iedzīvotāju. Netrūkst arī citu piemēru. Ja gribam, lai cilvēks tiešām dzīvotu labāk, tad ir jāatrod veids, lai tas tiešām būtu iespējams. Spēcīgs novads tam ir pamats. Pašvaldību vadītāji ir izteikuši politisko gribu apvienoties. Paldies Dievam, ka Gulbenes rajona pašvaldībām tās netrūkst atšķirībā no valdības," sacīja topošā Gulbenes novada pārstāvis, Gulbenes domes priekšsēdētājs Nikolajs Stepanovs.

Gulbenes rajonā vienotība bijusi arī līdzšinējā darbā, nekad neesot dalītas pilsētas un lauku pašvaldības, tādēļ arī tagad 14 pašvaldības veiksmīgi vienojušās novada izveidei, pārliecināts N. Stepanovs. Viņš nenoliedza, ka finansiālais atbalsts ir bijis nopietns pamudinājums veidot Gulbenes novadu. Ja šobrīd skaidrs, ka lielāko atbalstu saņems tikai daļa topošo lielo novadu, tad N. Stepanovs atvairīja kritiku: "Ministrs Aigars Štokenbergs parakstīja rīkojumu par vairāk nekā 2,5 miljoniem latu Gulbenes novada veidojošajām pašvaldībām, un pirmā lielā nauda šonedēļ atnāks uz Gulbenes rajonu. Jums skauž? Nu skaudiet! Toties mēs attīstīsim savu rajona infrastruktūru. Ja gribat citādi šo jautājumu risināt, risiniet, bet Gulbenes rajons izvēlējās iet šo ceļu." Protams, ka pastāvot risks kaut ko zaudēt, gan mainoties valdībai, gan RAPLM vadībai, bet, ja nebūs konkrētas darbības, tad administratīvi teritoriālo reformu neizdosies pabeigt arī pēc 2009. gada pašvaldību vēlēšanām. N. Stepanovs ir pārliecināts, ka ap to laiku pašvaldību pārstāvji iedzīvotājiem varēs jau atskaitīties par padarīto Gulbenes novada ietvaros.